

Autorská práva pod palbou

Již se stalo českým folklorem, že autorská práva se dostávají čím dál častěji na přetřes zákonodárců. Ke konci loňského roku se schvalovala vládní novela autorského zákona, která měla za cíl pouze implementaci Marrákešské smlouvy o usnadnění přístupu nevidomých k autorskoprávně chráněným dílům.

Poté co novela zákona prošla v Poslanecké sněmovně beze změn, přišel paradoxně atak na práva autorů a interpretů ze Senátu, konkrétně z pera senátora Valenty. Ten chce osvobodit od placení autorských odměn restaurace, kadeřnictví a obchody. Je zde zjevná snaha poškodit autory a interprety ignorováním běžné praxe v civilizovaném světě, kde je naprostým standardem hrazení autorských odměn za užití hudby v takových provoznách. Jeho pozměňovací návrh je v přímém rozporu s mezinárodními právy a soudní rozhodovací praxí Soudního dvora EU, na což poukázvalo i ministerstvo kultury, ale senátoři si s tím hlavu nelámali a tento návrh směle prošel Senátem. Z mého pohledu tak Senát nenaplnil základní úlohu, kterou je dohled nad utvářením právního řádu České republiky, tak aby byl srozumitelný a hlavně v souladu s mezinárodními právy a zvyklostmi. Návrh se tak vrátil do Poslanecké sněmovny. Po bouřlivé rozpravě poslanci senátní verzi neschválili a nakonec prošla vládní verze novely autorského zákona bez přílepku senátora Valenty. Vyhrál tak zdravý rozum nad emocemi, alespoň pro tentokrát.

Na tomto legislativním paskvilu spatřuji přece jen jedno pozitivum. Panu senátorovi se podařilo zmobilizovat autory a interprety, kteří se oprávněně cítí ohroženi na svých právech a nechali se slyšet. Přijetí návrhu by znamenalo letité soudní spory s uživateli, kteří by byli uvedeni zákonem v omyl, neboť právní úprava EU je nadřazena právu České republiky.

Další „bitva“ o autorská práva se odehrává na půdě Evropského parlamentu, kde se projednává směrnice o autorském právu. V souvislosti s připravovanou zákonnou úpravou

spustili masivní kampaň velcí hráči jako Google a Facebook. Návrh směrnice se snaží upravit ochranu práv v prostředí internetu a hnát zejména velké hráče jako Google a Facebook, ale i různá úložiště k odpovědnosti za masivní používání autorsky chráněného obsahu. Tito velcí hráči generují obrovské zisky z reklam umístěných právě na autorsky chráněném obsahu. K autorům a interpretům se však dostává pouze zlomek. Taková úložiště, kde si jejich zákazník často takovou službu předplácí, dokonce za autorsky chráněný obsah umělcům nezaplátí nic.

Zejména Google spustil masivní kampaň proti připravované právní úpravě. V médiích se objevují hrozby cenzury internetu nebo i konce internetu, tak jak jej známe. K ničemu takovému návrh nesměřuje. Naopak, snahou je legalizovat chování uživatelů, kteří na YouTube nebo Facebook nahrávají autorsky chráněný obsah. Finální podoba návrhu směrnice bude schvalována pravděpodobně v průběhu března nebo dubna. Snad evropští zákonodárci ještě před volbami do Evropského parlamentu najdou odvahu postavit se těmto gigantům a narovnájí dlouhodobě pokřivené právní prostředí v duchu „Fair Trade Copyright“.

Úspěšný tvůrčí rok 2019 vám přeje

Roman Strojček